

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ СЛІПИХ ТА
ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ**

**ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
8-10 КЛАСИ**

Укладачі: Лимар В.А., учитель історії, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії ,
«учитель-методист» КЗ «ХСНВК ім.В.Г.Короленка»;

Орлов А.В., учитель історії, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої
кваліфікаційної категорії КЗ «ХСНВК ім.В.Г.Короленка»

Київ - 2016

8 клас

Курс історії України для 8 класу присвячений подіям, явищам та процесам, що відбувалися на теренах українських земель у XVI – першій половині XVIII ст. Метою вивчення історії України цього періоду є формування знань і розуміння учнями процесів ускладнення суспільно-політичного життя ранньомодерного суспільства на територіях України, що перебували на той час у складі різних держав. Витоки козацтва та його розвиток як окремого стану українського суспільства, боротьба за свої права через козацько-селянські повстання, участь козаків у суспільних, політичних та культурних процесах зазначеного періоду є головним акцентом курсу. Висвітлення процесів Реформації та Контрреформації на території України, та вплив цих процесів на українське суспільство і українську культуру, особливостей розвитку української православної церкви. Особливостей українського бароко, Ренесансу і Просвітництва, утворення та становлення козацької держави Гетьманщини, взаємовідносини між українським суспільством і владою держав, які володіли українськими землями в різні періоди, має відбуватися в контексті із загальноєвропейськими процесами.

Матеріал курсу зосереджений навколо змістових ліній «людина — простір», «людина — світ уявлень та ідей», «людина — людина», «людина — влада», «людина — суспільство».

Мета вивчення історії у 8 класі — не лише надати системні знання про соціально-економічні, політичні, культурно-духовні явища і процеси ранньомодерної доби в Європі та на території України, а й сприяти формуванню предметних та ключових компетентностей. До учнів 8 класу висувуються складніші, порівняно із 7 класом, вимоги щодо навчальних досягнень. Передбачається, що опрацювання змісту підготує їх до сприйняття різних поглядів на історичні факти, додадуть розуміння різниці між фактом та його тлумаченням, сформулюють навички аналізу різноманітних історичних джерел (наприклад, під час виконання практичних робіт).

Особливого значення набувають *уроки узагальнення*, які мають допомогти учням з вадами зору співвідносити явища та тенденції історії європейських країн та України, сформулювати цілісне уявлення про період від кінця XV — початку XVIII ст. і власне ставлення до змін у житті та світогляді людей, діяльності історичних діячів епохи, розвинути навички написання конспекту та обробки матеріалу, розвинути навички самостійної роботи з тифлонаочною, історичними документами та джерелами.

8 клас

(35 годин, 1 година на тиждень)

Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна спрямованість
2	ПОВТОРЕННЯ Середньовічна спадщина України. Основні події і постаті. ВСТУП Територія розселення українського	Учень/ учениця: <i>пригадує</i> і називає основні події та видатних діячів в історії України в IX—XV ст.; <i>визначає</i> на карті територіальні зміни, що відбувалися на українських землях у IX—XV ст.; <i>характеризує</i> особливості розвитку України і світу	Розвиток логічного мислення. Стимулювання пошукової діяльності. Розвиток зорових, тактильних відчуттів. Розвиток навичок роботи з

	етносу. Українські землі у складі різних держав. Особливості ранньо-модерної доби в історії України	напередодні Раннього Нового часу; <i>називає</i> хронологічні межі та періодизацію історії України в Ранній Новий час; <i>пояснює</i> та застосовує поняття «Ранній Новий час» <i>характеризує</i> історичні джерела з історії України Раннього Нового часу	тифлокартою, складання схем.
Розділ І. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ, КУЛЬТУРНЕ ТА ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ в XVI — першій половині XVII ст.			
8	Люблінська унія 1569 р. Суспільно-політичні зміни. Василь-Костянтин Острозький. Магнати і шляхта. Міста і міщани. Фільварки і селяни Містобудування, архітектура та образотворче мистецтво. Православні братства. Шкільництво (Острозька академія, братські школи, єзуїтські колегії). Книговидання. Діяльність Івана Федорова Церковні собори в Бересті 1596 р. Утворення Греко-католицької церкви. Практичне заняття. Полемічна література — дзеркало духовного життя та ідейних шукань українських просвітителів наприкінці XVI — у першій половині XVII ст. Легалізація православної церкви. Митрополит Петро Могила, його реформи. Утворення Києво-	Учень/ учениця: • <i>називає</i> дати Люблінської унії, утворення греко-католицької церкви, виходу друком перших книжок, заснування Києво-Могилянської академії, імена найвідоміших діячів культури та церкви; • <i>визначає</i> на карті польські воєводства на українських землях та їх центри, визначає великі міста в українських землях, визначає історико-географічні райони України; • <i>пояснює</i> і застосовує поняття: «фільварок», «кріпацтво», «панщина», «рента», «церковні братства», «ставропігія», «полемічна література», «греко-католицька церква», «слов'яно-греко-латинська школа», «колегія», «академія», «гравюра», «унія», «догмат», «ієрарх»; • <i>розповідає</i> про перші друковані книжки, повсякденне життя української знаті, міщан і селян, навчання у братських школах; • <i>наводить</i> приклади поширення реформаційних і контрреформаційних ідей в українському суспільстві, впливу гуманізму та ролі історичних діячів доби в розбудові української культури, внеску навчальних закладів у розвиток освіти, діяльності православних братств; • <i>характеризує</i> особливості суспільно-політичного та економічного життя в українських землях, соціальну структуру українського суспільства, особливості розвитку та досягнення культури;	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учня при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння

	Могилянської колегії. Практичне заняття. Українське суспільство XVI — першої половини XVII ст.: соціально-економічне становище та повсякденне життя	•<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки Люблінської унії 1569 р., Берестейської церковної унії 1596 р. Литовських статутів 1529, 1566, 1588 рр. •<i>порівнює</i> перебіг процесів Реформації і Контрреформації в європейських країнах та в українських землях; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності В.-К. Острозького, Г. Смотрицького, М. Смотрицького, І. Потія, І. Борецького, Й.-В. Рутського, П. Сагайдачного, П. Могили,	спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ II. УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО в XVI — першій половині XVII ст.			
4	Виникнення та становлення козацького стану та козацтва. Перші Запорозькі Січі. Дмитро Вишневецький. Військово-політична організація козацтва. Реєстрове козацтво. Козацтво в боротьбі за свої права. Козацькі повстання кінця XVI першої половини XVII ст. Суходільні та морські походи козаків. Петро Конашевич-Сагайдачний. Військо Запорозьке і Хотинська війна Практичне заняття. Військово-політична організація та військово мистецтво українського козацтва, побут та вірування козаків	Учень/ учениця: •<i>називає</i> дати першої згадки про козаків у писемних джерелах, утворення першої Запорозької Січі, роки козацьких повстань, Хотинської війни, а також імена найвідоміших керівників козацьких повстань 90-х рр. XVI ст. та 20-30-х рр. XVII ст.; •<i>визначає</i> на карті територію запорозьких земель, перші Січі, напрямки походів козаків на володіння Османської імперії, основні битви козацьких повстань 90-х рр. XVI ст. і та 20-30-х рр. XVII ст.; •<i>пояснює і застосовує</i> поняття: «козак», «Запорозька Січ», «кіш», «козацька старшина», «кошовий отаман», «козацька рада», «козацькі клейноди», «реєстрове козацтво», «низове козацтво», «курінь», «покозачення», «гетьман», «чайка»; •<i>описує</i> побут, військово мистецтво, традиції та звичаї козаків, морські походи на турецькі володіння; •<i>наводить</i> приклади боротьби козацтва за свої права, військового мистецтва козаків, політичної діяльності ватажків козацтва; •<i>характеризує</i> військово-політичну організацію козацтва, участь у Хотинській війні, Тридцятилітній війні та	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації.

		інших..; •<i>називає</i> та описує пам'ятки архітектури й образотворчого мистецтва; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки виникнення українського козацтва, «доби героїчних походів», козацьких повстань XVI- XVII ст.; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності Д. Вишневецького, П. Конашевича-Сагайдачного, К. Косинського, С. Наливайка, С. Кішки, М. Дорошенка, Я Острянина	Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ III. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ середини XVII ст.			
8	Початок Національно-визвольної війни. Богдан Хмельницький. Переможні битви 1648-1649 рр. Утворення козацької держави — Війська Запорозького. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Зовнішня політика. Соціально-економічне життя. Розгортання Національно-визвольної війни 1650 —1653 рр. Молдавські походи. Військо Запорозьке і Московське царство. Українсько-московський договір 1654 р. Переяславська рада. Воєнно-політичні події 1654 — 1657рр. Практичне заняття. Історичні джерела про Військо Запорозьке в системі міжнародних відносин.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> дати основних битв Національно-визвольної війни, укладення українсько-польських договорів 1649,1651 рр. та українсько-російського договору 1654 р.; •<i>визначає</i> на карті напрямки походів українського війська у 1648 —1657 рр., місця основних битв, територію козацької держави — Війська Запорозького та її сусідів; •<i>пояснює</i> і застосовує поняття: «генеральна військова та старшинська ради», «Гетьманщина», «гетьман», «генеральна старшина», «універсал», «полк», «сотня», «Зборівський договір», «Березневі статті»; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності Б. Хмельницького та його сподвижників; •<i>описує</i> перебіг подій під Зборовим 1649, Білою Церквою 1651, в Переяславі 1654 р., в Чигирині 1656 р., роль Богдана Хмельницького в розбудові Гетьманщини; •<i>наводить</i> приклади змін в адміністративно-територіальному устрої та соціально-економічному становищі українських земель після утворення козацької держави; взаємовідносин Війська Запорозького з державами сусідами; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки Національно-	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації.

	Практичне заняття. Богдан Хмельницький як людина та історичний діяч	визвольної війни українського народу, українсько-польських та українсько-російського договорів; •<i>характеризує</i> роль найбільших битв війни в розгортанні національно-визвольної боротьби, умови Зборівського та Білоцерківського договорів, роль гетьмана й особливості здійснення влади в козацькій державі; •<i>порівнює</i> причини, перебіг та наслідки Національно-визвольної війни українського народу з європейськими революціями у Нідерландах та Англії наприкінці XVI — у XVII ст.	Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ IV. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ 50-х рр. XVII — на початку XVIII ст.			
8	Початок Руїни. Іван Виговський. Гадяцька угода. Андрусівська угода. Правобережна Гетьманщина. Петро Дорошенко. Турецький протекторат. Ю. Хмельницький. Чигиринські походи. Лівобережна Гетьманщина: політика гетьманів. Іван Самойлович. Вічний мир. Козацькі полки Слобожанщини. Чортомлицька Січ. Іван Сірко. Практичне заняття. Між конфліктом та спробами єдності: українське суспільство другої половини XVII ст. Внутрішня та зовнішня політика Івана Мазепи.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> дати укладення гетьманськими урядами угод з Польщею і Московією, міждержавних угод, що стосувалися українських земель; роки правління гетьманів Лівобережної та Правобережної Гетьманщини; діячів культури, причини заселення Слобідської України; •<i>визначає</i> на карті території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Речі Посполитої; напрямки найважливіших військових походів, центри полків Лівобережної Гетьманщини і Слобідської України; •<i>пояснює</i> і застосовує поняття: «Руїна», «Лівобережна Гетьманщина», «Слобожанщина», «Чортомлицька Січ», «протекторат», «сердюки», «сонце Руїни», «універсал», «статті»; «козацьке бароко», «козацькі літописи», «Малоросія»; •<i>називає</i> та описує пам'ятки архітектури й образотворчого мистецтва; •<i>наводить</i> приклади заходів гетьманів, спрямованих на захист державних прав Гетьманщини та розбудови	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами

	Україна в подіях Північної війни. Пилип Орлик. Українське бароко: архітектура та образотворче мистецтво. Розвиток освіти. Практичне заняття. Українські історичні пісні, думи та козацькі літописи XVII—XVIII ст. як історичні джерела	української культури; •<i>характеризує</i> особливості внутрішньої і зовнішньої політики гетьманів Лівобережної та Правобережної Гетьманщини, зміст політичних угод щодо українських земель, основні положення Конституції Пилипа Орлика; адміністративно політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини; роль Запорозької Січі в історії України другої половини XVII ст., особливості розвитку та досягнення культури; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки підписання Гадяцького і Андрусівського договорів, Бучацького миру, Бахчисарайського миру «Вічного миру», українсько шведського договору 1708 р.; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності І. Виговського, Ю. Хмельницького, І. Брюховецького, П. Дорошенка, І. Самойловича, І. Сірка, І. Мазепи, П. Орлика	інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
1	Резерв		

9 клас

Курс історії України для 9 класу присвячений подіям, явищам та процесам, що відбувалися на теренах українських земель у XVIII – першій половині XIX ст. Метою вивчення історії України цього періоду є формування знань і розуміння учнями процесів ускладнення суспільно-політичного життя ранньомодерного суспільства на територіях України, що перебували на той час у складі різних держав, процеси розділу українських земель між Російською та Австрійською імперіями. Витоки антикріпосницьких рухів, українського національного відродження та українського національно-визвольного руху. Боротьба за свої права селян, козаків та інших верств населення, їх участь у суспільних, політичних та культурних процесах зазначеного періоду є головним акцентом курсу. Висвітлення процесів ліквідації держави Гетьманщина, економічного та науково-технічного розвитку українських земель у XVIII – першій половині XIX ст., утворення нових адміністративно-територіальних одиниць на українських землях та їх економічних і суспільний розвиток, поява та розвиток нових міст. Висвітлення взаємовідносин між українським суспільством і владою двох імперій, діяльності окремих персоналій громадсько-культурного життя українських земель має відбуватися в контексті із загальноєвропейськими процесами.

Мета вивчення історії у 9 класі — не лише надати системні знання про соціально-економічні, політичні, культурно-духовні явища і процеси ранньомодерної доби в Європі та на території України, а й сприяти формуванню предметних та ключових компетентностей. До учнів 9 класу висуваються складніші, порівняно із 8 класом, вимоги щодо навчальних досягнень. Передбачається, що опрацювання змісту підготує їх до сприйняття різних поглядів на історичні факти, додадуть розуміння різниці між фактом та його тлумаченням, сформують навички самостійного аналізу різноманітних історичних джерел (наприклад, під час виконання практичних робіт).

Головними змістовими лініями цього курсу є «людина — світ уявлень та ідей», «людина — влада», «людина — суспільство», «людина — світ речей».

Особливого значення набувають *уроки узагальнення*, які мають допомогти учням з вадами зору співвідносити явища та тенденції історії європейських країн та України, сформуванню цілісного уявлення про період від кінця XVIII — початку XIX ст. і власне ставлення до змін у житті та світогляді людей, діяльності історичних діячів епохи, розвинути навички написання конспекту та обробки матеріалу, розвинути навички самостійної роботи з тифлонаочною, історичними документами та джерелами.

9 клас

(35 годин, 1 година на тиждень)

Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна спрямованість

2	ПОВТОРЕННЯ Виникнення Українського козацтва. Українська держава – Гетьманщина Руїна ВСТУП Українські землі у складі різних держав. Українські землі у XVIII – першій половині XIX.	Учень/ учениця: <i>пригадує</i> і називає основні події та видатних діячів в історії України в XVII— початку XVIII ст.; <i>визначає</i> на карті територіальні зміни, що відбувалися в українських землях в XVII— початку XVIII ст.; <i>характеризує</i> особливості розвитку України і світу у Новий час; <i>називає</i> хронологічні межі та періодизацію історії України в XVII— початку XVIII ст.; <i>пояснює</i> та застосовує поняття «Національно-визвольна війна», «Гетьманщина», «Руїна», «Північна війна», «українське барокко» <i>характеризує</i> історичні джерела з історії України Нового часу	Розвиток логічного мислення. Стимулювання пошукової діяльності. Розвиток зорових, тактильних відчуттів. Розвиток навичок роботи з тифлокартою, складання схем.
Розділ V. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ у 20—90-х рр. XVIII ст.			
8	Останні гетьмани: Данило Апостол, Кирило Розумовський. Остаточна ліквідація гетьманства та решток автономного устрою Гетьманщини. Органи управління українськими землями у XVIII ст. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Нова (Підпільненська) Січ. Остаточна ліквідація Січі. Петро Калнишевський. Правобережна Україна та західноукраїнські землі. Гайдамаки та опришки. Поділи Речі Посполитої та українські землі. Полікультурний характер українського суспільства.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> дати остаточної ліквідації гетьманства та Запорозької Січі, трьох поділів Речі Посполитої, закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України; роки правління останніх гетьманів, ватажків гайдамацького й опришківського рухів та значних повстань, діячів культури та церкви; •<i>визначає</i> на карті та називає територіальні зміни, що відбулися внаслідок поділів Польщі, ліквідації козацького адміністративно-територіального устрою Лівобережної України, Слобожанщини, на території Вольностей Війська Запорозького; •<i>пояснює</i> і застосовує поняття: «гайдамаки», «опришки», «паланки», «Коліївщина», «Малоросійська колегія», «Генеральне слідство», «Українська лінія», «Новоросія»; •<i>описує</i> адміністративно-територіальний устрій запорозьких земель та їхнє господарське освоєння; адміністративно-територіальний устрій українських	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і

	Церковна еліта, козацька старшина, рядові козаки, селяни Гетьманщини. Шляхта й міщани Речі Посполитої. Освіта в Речі Посполитій та Російській імперії. Г. Сковорода. Архітектура та образотворче мистецтво. Практичне заняття. Російсько-турецькі війни кінця XVIII століття та їх вплив на Україну. Ліквідація Кримського ханства Практичне заняття. Гайдамаки в історичних джерелах та літературних творах: героїзація руху в народній свідомості	земель у другій половині XVIII ст.; •<i>називає</i> та описує пам'ятки архітектури й образотворчого мистецтва; •<i>характеризує</i> соціально-політичне й економічне становище українських земель у XVIII ст, внесок Києво-Могилянської академії в освіту та науку; особливості розвитку та досягнення культури; зміни соціального стану основних верств населення; •<i>наводить</i> приклади заходів козацької старшини Гетьманщини, спрямованих на відновлення державництва України, розвитку освіти та науки; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки остаточної ліквідації царським урядом гетьманського уряду та Запорозької Січі, розгортання гайдамацького руху на Правобережжі та опришківського в Карпатах; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності П. Полуботка, Д. Апостола, К. Розумовського, П. Калнишевського, Г. Сковороди, С. Яворського, Ф. Прокоповича	зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ I. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.			
8	Україна в контексті міжнародних відносин початку і середини XIX ст. Україна в російсько-французькій війні 1812 р. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель. Політика імперських урядів щодо України. Повсякденне життя. Архітектура та образотворче мистецтво.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> час входження українських історико-географічних регіонів до складу Австрійської та Російської імперій; •<i>визначає</i> на карті українські землі в межах цих імперій і порівнює політико-адміністративний устрій українських земель у складі Російської та Австрійської імперій; •<i>пояснює</i> і застосовує поняття: «промисловий переворот», «губернія», «генерал-губернаторство», «королівство Галіції та Лодомерії», «класицизм», «бароко» •<i>описує</i> становище населення і повсякденне життя українців та іноетнічних груп у складі Російської та	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки).

	Практичне заняття. Полікультурний характер українського суспільства Криза кріпосницького господарювання. Початок промислового перевороту на українських землях. Зміни в соціальній структурі суспільства. Міста. Внутрішня торгівля. Практичне заняття. Економічне становище та повсякденне життя населення Наддніпрянської України та Західноукраїнських земель	Австрійської імперії; •<i>наводить</i> приклади гальмування кріпацтвом економічного розвитку України; початку промислового перевороту, етнічного й конфесійного розмаїття населення; •<i>розпізнає</i> та описує пам'ятники архітектури й образотворчого мистецтва; •<i>характеризує</i> полікультурність українського суспільства, соціально-економічний розвиток українських земель, реформи Марії-Терезії та Йосифа II, соціальну структуру суспільства і повсякденне життя українців під владою Росії та Австрії	Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ II. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.			
8	Початок українського національного руху: збирання народних пісень. Михайло Максимович. «Енеїда» Івана Котляревського. Перемишльський культурно-освітній осередок. Галицькі, Закарпатські та буковинські «будителі народу». Практичне заняття. Українські історичні пісні як чинник	Учень/ учениця: •<i>називає</i> час діяльності «Руської трійці», Кирило-Мефодіївського товариства, виходу друком книжок, що започаткували українське національне відродження, а також діячів українського руху — етнографів, фольклористів, істориків, громадських і церковних діячів, їхні твори; •<i>пояснює</i> і застосовує поняття: «історична пам'ять», «українське національне відродження», «національна ідея», «перший — академічний (науковий) — етап національного відродження», «галицькі будителі», «декабристи»;	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки).

	формування національної історичної пам'яті. Українське питання у програмах російських декабристів. Польське повстання 1830 р. і Правобережна Україна. «Руська трійця». Маркіян Шашкевич. Тарас Шевченко, його «Кобзар». Кирило-Мефодіївське братство. Микола Костомаров. Європейська революція 1848 — 1849 рр. Національний рух у західноукраїнських землях. Головна руська рада 1848 р. Практичне заняття. Українське «національне відродження» в контексті європейської історії середини XIX ст.	•<i>описує</i> перебіг національного руху в західноукраїнських землях під час революції 1848 — 1849 рр. в Австрійській імперії; •<i>наводить</i> приклади впливу на Україну російського та польського суспільно-політичних рухів, утвердження ідеї національного відродження України в слов'янському світі в програмних документах Кирило-Мефодіївського товариства; •<i>характеризує</i> зміст і значення «Енеїди» І. Котляревського, «Русалки Дністрової», «Малоросійських пісень...» М. Максимовича, програмні засади та діяльність Кирило-Мефодіївського товариства, роль «Кобзаря» Т. Шевченка у становленні української національної ідентичності; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки першого етапу національного відродження на землях підросійської та підавстрійської України, національного руху на західноукраїнських землях під час революцій 1848 - 1849 рр. в Австрійській імперії; •<i>порівнює</i> процеси національного відродження в українських землях та в європейських країнах; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності І. Котляревського, Т. Шевченка, М. Максимовича, М. Шашкевича, Я. Головацького, П. Куліша, М. Костомарова, І. Срезневського	Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
4	Узагальнення до курсу: «Україна у XVI — XVIII ст. Здобутки та втрати козацької доби» Особливості розвитку українських	Учень/ учениця: •<i>називає</i> хронологічні межі та періодизацію Нового часу; •<i>дає характеристику</i> історичних діячів, які були причетні до значущих подій, явищ і процесів в історії України XVI—XVIII ст.; •<i>порівнює</i> їх з основними процесами та тенденціями	Формування та закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток навичок написання конспекту за допомогою вчителя

	земель у XIX — на початку XX ст. Джерела з історії України XIX — початку XX ст. Особливості формування української модерної нації	розвитку європейських країн; •<i>характеризує</i> особливість козацької доби та оцінює роль козацтва в історії України •<i>хронологічно</i> зіставляє процеси, що відбувалися на землях України, із загальноєвропейськими тенденціями історичного розвитку ранньомодерного періоду; •<i>визначає</i> на карті території розселення українців та територіальні зміни наприкінці XVIII — на початку XIX ст.; порівнює їх із сучасними кордонами України; •<i>називає</i> особливості розвитку українських земель у XIX-на початку XX ст. та види джерел з історії України цього періоду	та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
1	Резерв		

10 клас

Курс історії України подає виклад подій, явищ і процесів, що відбувалися на українських землях упродовж «довгого» XIX ст.-початку XX століття, і має на меті сформувати в учнів знання та розуміння особливостей розвитку українських земель у складі Російської й Австрійської імперій, проявів модернізації та їх впливу на економічне, соціально-політичне, культурне і повсякденне життя населення

України. Особливу увагу в курсі історії України приділено становленню й розвитку суспільно-політичної думки на теренах українських земель та різноманітності політичних проєктів щодо подальшого розвитку українського суспільства.

Головними змістовими лініями цього курсу є «людина — світ уявлень та ідей», «людина — влада», «людина — суспільство», «людина — світ речей».

Більше уваги приділяється створенню навчальних ситуацій, за яких учні можуть самостійно працювати з добірками історичних джерел, шукати й аналізувати історичну інформацію, оцінювати значення, наслідки та вплив таких історичних процесів, як модернізація, формування сучасних націй, державних і політичних структур сучасного типу, революція, зростання ролі освіти і науки, головні ідейно-політичні течії епохи, порівнювати явища і тенденції історії європейських країн та України у XIX ст., визначати роль історичних осіб, характеризувати повсякденне життя та духовний світ людини Нового часу тощо.

Важливим є опанування учнями таких складних умінь, як визначення причин, сутності та наслідків подій, явищ і процесів на українських землях та інших країнах, їх характеристика та порівняння, й формування вмінь аргументованого висловлювання власної думки і позиції в усній та письмовій формах.

Особливого значення набувають *уроки узагальнення*, які мають допомогти учням з вадами зору співвідносити явища та тенденції історії європейських країн та України, сформувані цілісне уявлення про період від середини XIX ст. до початку XX ст. і власне ставлення до змін у житті та світогляді людей, діяльності історичних діячів епохи, розвинути навички написання конспекту та обробки матеріалу, розвинути навички самостійної роботи з тифлонаочною, історичними документами та джерелами.

10 клас
(35 годин, 1 година на тиждень)

Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна спрямованість
2	ПОВТОРЕННЯ Ранньомодерний період історії України: основні події, постаті, тенденції розвитку. Історія України — складова європейської історії Нового часу.	Учень/ учениця: <i>хронологічно</i> зіставляє процеси, що відбувалися в землях України, із загальноєвропейськими тенденціями історичного розвитку; визначає на карті території розселення українців та територіальні зміни наприкінці XVIII — середині XIX ст.;	Розвиток логічного мислення. Стимулювання пошукової діяльності. Розвиток зорових, тактильних відчуттів. Розвиток навичок роботи з

	ВСТУП Особливості розвитку українських земель у другій половині XIX — на початку XX ст. Джерела з історії України XIX — початку XX ст. Особливості формування української модерної нації	<i>називає</i> особливості розвитку українських земель у XIX - на початку XX ст. та види джерел з історії України цього періоду	тифлокартою, складання схем, плану відповіді, складання повідомлень.
Розділ III. МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ в середині XIX — на початку XX ст.			
8	Селянська реформа в Австрійській (1848 р.) та в Російській (1861 р.) імперіях. Капіталізація та ринкові відносини в аграрному секторі. Столипінська аграрна реформа. Особливості модернізації економіки в українських землях у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Розвиток промисловості. Транспортне сполучення Торгівля. Трудова еміграція. Зміни в соціальній структурі суспільства. Українські землі в міжнародних відносинах та геополітичних планах європейських держав. Українські підприємці-благодійники. Родини Симиренків, Терещенків та Харитоненків	Учень/ учениця: •<i>називає</i> роки ліквідації кріпацтва на українських землях, Столипінської аграрної реформи, спорудження перших залізниць, створення перших монополій; •<i>пояснює</i> основні тенденції модернізації українського суспільства, причини трудової міграції українців; •<i>наводить</i> прізвища відомих українських та іноземних підприємців; •<i>пояснює і застосовує</i> поняття: «буржуазія», «робітництво», «селянство», «інтелігенція», «трудова еміграція», «монополія», «меценат»; •<i>описує</i> суперечливий характер явищ і процесів модернізації повсякденного життя українців, зокрема становище робітництва та селян; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки селянських реформ 1848 та 1861 рр. та Столипінської аграрної реформи; •<i>характеризує</i> соціальні та економічні зрушення в українських землях, зокрема розвиток промисловості; міжнародної й міської торгівлі (ринки, ярмарки), зміни в соціальному складі населення України; сутність «українського питання» у міждержавних відносинах європейських держав;	Закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток та закріплення навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування та закріплення навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами

	Практичне заняття. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя	•<i>висловлює</i> судження щодо діяльності українських підприємців-благодійників; •<i>наводить</i> приклади регіональної спеціалізації промисловості, обезземелення селян після селянських реформ, добродійної діяльності підприємців та купців у містах, розширення сфери застосування найманої праці, зростання кількості найманого робітництва, змін у транспортному сполученні	інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ IV. НАЦІОНАЛЬНИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ РУХИ у другій половині XIX — на початку XX ст.			
9	Польське повстання 1863 р. і «хлопоманство». Громадівський рух. Діяльність Київської та інших громад. Володимир Антонович. Реакція імперської влади Росії на розвиток українського руху. Народовці. Москвофіли. Товариство «Просвіта» Політика «нової ери». Наукове товариство імені Т.Г. Шевченка. Український соціалізм: Михайло Драгоманов і галицькі радикали. Іван Франко. Братство тарасівців. Зародження партійного життя в Галичині. Українське представництво в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> час створення Київської громади; роки ухвалення Валуєвського циркуляра та Емського указу і створення перших українських політичних партій, називає діячів українського руху; •<i>пояснює і застосовує</i> поняття: «москвофільство», «громадівський рух», «народовці», «Просвіта», «космополітизм», «лібералізм», «соціалізм», «консерватизм», «марксизм», «політичні партії», «другий - культурницький (українофільський) етап національного відродження», «третій — політичний — етап національного відродження»; •<i>наводить</i> приклади впливу модерних європейських ідеологій на суспільно-політичні погляди українських громадських та політичних діячів, діяльності Старої громади і галицьких народовців, розгортання масового українського національного руху та діяльності перших політичних партій у Галичині й Наддніпрянській Україні, піднесення українського національного руху в умовах Російської революції 1905-1907 рр.; •<i>аналізує і характеризує</i> політику російської влади в	Закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток та закріплення навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування та закріплення навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної

	Партійний рух у Наддніпрянській Україні. Марксистські ідеї в Україні. Політизація українського руху в умовах Російської революції 1905—1907 рр. Українська громада в Державній думі. Михайло Грушевський. Практичне заняття. Українська політична думка: між федералізмом і самостійністю	українському питанні; •<i>характеризує</i> основні погляди та напрями діяльності представників різних політичних рухів на території України; •<i>діяльність</i> Південно-Західного відділу Російського географічного товариства; діяльність Братства тарасівців та перших політичних партій, української громади в Державній думі Росії; •<i>визначає</i> причини, сутність та наслідки другого і третього етапів національного відродження на землях підросійської та південно-західної України, «новоєрівської» політики народолюбів, ухвалення російським царом Валувєвського циркуляра й Емського указу; •<i>висловлює</i> судження щодо діяльності В. Антоновича, М. Драгоманова, І. Франка, М. Грушевського, М. Міхновського, М. Павлика	пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
Розділ V. ОСВІТА, НАУКА, МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА Й ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ в середині XIX — на початку XX ст.			
8	Вплив процесів модернізації на суспільне життя. Нова система освіти. Університети як основні центри розвитку науки. Видатні вчені. Український професійний театр. Родина Тобілевичів. Практичне заняття. Українські культурні та наукові діячі й українська національна ідея. Українська романтична і реалістична школа живопису. Модерн у малярстві.	Учень/ учениця: •<i>називає</i> роки та міста заснування університетів, типи навчальних закладів, діячів науки і культури; •<i>пояснює і застосовує</i> поняття: «емансипація», «фемінізм», «романтизм», «реалізм», «український стиль», «стиль модерн»; •<i>розпізнає</i> та описує пам'ятки архітектури й образотворчого мистецтва; •<i>наводить</i> приклади досягнень науки та культури, живопису й архітектури різного стилю, навчальних закладів різних форм та типів; •<i>характеризує</i> зміни в повсякденному житті населення та світовідчутті людини, пов'язані з модернізацією, у міській і сільській забудові, досягнення в природничих, точних та гуманітарних науках, медицині, в становленні	Закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток та закріплення навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки). Формування та закріплення навичок сприйняття матеріалу

	Стилізація та модерн в архітектурі. Зміни в міській та сільській забудові. Масова забудова міст. Практичне заняття. Вплив процесів модернізації на повсякденне життя та світогляд населення України	українського професійного театру; •<i>визначає причини, сутність та наслідки модернізаційних процесів у суспільному житті у загально-європейському контексті;</i> •<i>висловлює судження щодо діяльності І. Пулюя, І. Мечникова, М. Лисенка, Ф. Вовка, О. Потебні, М. Садовського, М. Пимоненка, С. Васильківського</i>	на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учня при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
1	Історія рідного краю		
2	Узагальнення до курсу: «Україна у ХІХ — на початку ХХ ст.: суспільні зміни та нові ідеї»	Учень/ учениця: •<i>називає і характеризує основні тенденції розвитку українського суспільства у ХІХ — на початку ХХ ст., особливості модернізаційних процесів;</i> •<i>порівнює економічні, соціальні й політичні процеси в українських землях та в країнах Європи;</i> •<i>оцінює роль «довгого» ХІХ ст. для подальшого розвитку України</i>	Закріплення навичок роботи з тифлокартою. Складання історичних схем, розгорнутого плану відповіді. Розвиток та закріплення навичок написання конспекту за допомогою вчителя та самостійно. Розвиток пам'яті, формування логічного мислення. Закріплення навичок роботи з тифлонаочною (карти, рельєфні та збільшені малюнки).

			Формування та закріплення навичок сприйняття матеріалу на слух та запам'ятовування опорних понять. Розвиток та формування навичок змістовного, логічного і зв'язного мовлення. Стимулювання самостійної пошукової діяльності учнів при роботі з різними джерелами інформації. Розвиток та формування навичок роботи з електронними джерелами, аудіокнигами, мережею Internet. Удосконалення вміння спостерігати та аналізувати отримані факти та інформацію. Міжпредметні зв'язки.
1	Узагальнення/ Тематичне оцінювання		
1	Резерв		